

Интервю с Васил Лиазе, роден през 1940 г. в Истанбул, със средно образование, развива собствен бизнес (фабрика за пластмасови опаковки), председател на настоятелството на фондация „Български православни църкви“ в Турция. Записано от Василка Маркова на 16.02.2011 г. в Истанбул.

Бележки на записвача: Интервюто е проведено в колата на информатора, докато отиваме към заведение за хранене. Докато е включен диктофонът, събеседникът ми не е особено приказлив и като че ли малко се притеснява. Когато се опитва да говори по-бързо, не се разбира добре какво казва.

Васил ме пита как е минал предния ден и аз му разказах за срещата със Синан, изселник от България, който работи в магазин за кожени облекла.

/.../

В.Л.: - Нищо хабер немам яз от тия неща. Ако трябва нещо за подарък, той Христо¹... Той ми иска иляда, аз му давам петстотин. Той първо носи и сетне, ако е за рожден ден, за такова, и сетне кога пазарува, колко ке му кажем, то става. Защо и той знае, ке му разследвам цената, на шестотин да стане, аре. Го найдеш ти тамо на чаршията? Таткото²?

В.М.: Да, той беше там, но те, нали, говориха колегите с него предния ден...

В.Л.: - И той същите неща ги казва. И той не знае много неща тука, от Истанбул на българите. Защото и градинар беше и много так'о не е, ама сега има той доста години, на сино му той там отиде, градината не работи... Добре е, кат ден на чаршията отива.

В.М.: Да. Той ми каза Христо, че там е имало на чаршията още един българин, златар.

---

¹ Става дума за Христо Миков, който има златарски магазин на Капалъ чаршъ.

² Отнася се за бащата на Христо, Димитър Миков, който му помага в магазина.

В.Л.: - Да, има. Она мойта братовчедка...

В.М.: - Ама вече не е там.

В.Л.: - Ааа, да, един...

В.М.: - Май Митко ли каза? Каза някакво име, но не го запомних.

В.Л.: - Борис не е?

В.М.: - Може, ама не го запомних.

В.Л.: - Пенчо, Пенчо. Пенчо се казваше.

В.М.: - Ама не е там вече?

В.Л.: - Много пъти кой купуваше от него злато, после след години оно се ... /разваляше/, що беше бронз.

В.М.: - Измама?

В.Л.: - Кои другари от Гърция идваха на мене и ... аз не разбирам от тия работи. Я, ти толко познати имаш! Я немам познати, познати не са тия, нито другари може... Другарите сте, ама аз да му кажем отивай ти злато да земеш, па това не е било никой път. Много отворени тука, бе! Искат да печелят от един клиент за една седмица пари. Мой завод тука е. Оттука зад. Единия.

В.М.: - Този, който е по-далече?

В.Л.: - Повече хора що имам тук. А другия е на другата част.

В.М.: - Аз този, който го намерих на картата, май беше по-натам, по-близо до...

В.Л.: - Тука.

В.М.: - Този ли съм го намерила? В сайта ти, има карта.

В.Л.: - Имам на сайта, да.

В.М.: - А аз какво съм гледала? Мислех си, че е по-близко до хотела.

В.Л.: - Те тука съм, ...колко. Ние обикаляме така и дойдохме. Е, тука е колко, накрай 6-7 километра.

В.М.: - Този град е огромен.

В.Л.: - Какво, бе? Ние неска ойдохме на едно место на един клиент, имам един роднина, що работи на мене трийсе години, там е той. А едни

места видохме ги, си загубихме главата. Толко хора, толко живеят, пътуви, апартаменти, аз на Истанбул живеем и много добре го познавам Истанбул, се загуби главата ми.

В.М.: - А тука това кой квартал се води?

В.Л.: - Тука е „Топкапъ“. Мойто е малко по-долу, „Давудпаша“.

В.М.: - И сега това, което ми казваш, сега те като дадат пари турците /има пред вид местната власт – бел. ред./ за черквата – отвътре, отвънка?

В.Л.: - Голема работа ке напраат.

В.М.: - А за Метоха? Ще разрешат ли отвънка да се направи ремонт?

В.Л.: - Да, да, един-два месеца ке излезе. Ама има една година су проектите. Отиват, идват, отиват, не им харесват. Сега пак проектите горе на Екзархията, оти ние проектите ги праиме и даваме, и чакаме да излезе тамо разрешение. Ако излезе тамо разрешение, и искаме и във да го напраиме и после ключо, аре – кой иска сега да га стани председател и какво иска нека напраи. Нема хора, за да ги напраи тая работа, нема хора. Да има време, да си остави работа, нема... Добре, що имаме две-три хора, дето работат. Един там имаме на „Св. Стефан“ на свещите, дето държи, друг, Климент се казва, той пък за ремонт и за други работи е и Аргир – горе той тамо е директор, сега на Одрин отиде неска. Го пратам на Одрин, тамо имаме две черкви – „Св. Георги“ и „Константин и Елена“. Всичките ремонти на мойто време се напраи.

В.М.: - Да, ама ще оставиш всичко ремонтирано.

В.Л.: - Да, две черкви тамо, тука таквото не остана нищо да напраиме – Екзархията само отвън дървен материал и ше се напраи. И там ... колко жилища напраихме – една, две, три малки жилища, има още, що празни. За гостите. Имам и вътре две големи, тия още ...

В.М.: - Вътре, където преди е живял попът? Вътре в голямата къща?

В.Л.: - Да... И попа тамо живееше едно време, и другия поп оттамо, и аз им махнам от там. Защо тамо от дърво е, едни материали – всеки може пожар да остави, там да стани на...

В.М.: - А и е студено зимата. Как се отоплява това огромно пространство?

В.Л.: - Да, айде плати пари. Иляда лева платваме за парното. Сега платваме двеста, двеста и петдесет. И за попа по-добре. Кво ке праи тамо на салоно на таквото? Студено е, такво е... Е, доволна е попадията. Четири стаи има горе, какво иска... Много доволна. И баща му, кога идва, има, и други гости, кога идват, има.

В.М.: - Това са тия, вляво къщичките? Вие сега сте ги направили, тия години?

В.Л.: - Да.

В.М.: - Нещо се сетих да те питам. На този Пандо Шестаков дядо му дали не е бил навремето в настоятелството? Ти знаеш ли?

В.Л.: - Може и да е бил. Не знам. Шестаков брат му беше настоятел, Ламбо Шестаков. Ама на той може и татко му да беше, не знам. Аз ти казвам, аз не знам нищо, само тия осум години де знам и после пред беше Костандов, пред беше Ковачев, пред него беше Йотев, а и един Джидров. Тия беа. Демек, и доста помням.

В.М.: - Ти си вече от 8 години?

В.Л.: - Осем години съм яз.

В.М.: - И още четири?

В.Л.: - Още четири, ако живем.

В.М.: - Ама то си е 12 години или ...?

В.Л.: - Не, четири, четири години.

В.М.: - Три пъти по четири?

В.Л.: - Ако искаш, и десет пъти /може/. Е, три пъти стига. Да можем да свършам ремонтите... Аз като додам тука, 500 лева ми е касата.

В.М.: - За кое това?

В.Л.: - Касата. На черквите. Су 500 лева. Други пари немаше.

В.М.: - Ти като стана?

В.Л.: - Да, и сега имаме горе-долу сто и петдесет хиляди долари. Ем
только ремонти праиме, ем напраиме и 150 000 долара.

В.М.: - Това от фондацията ли е?

В.Л.: - Само фондацията не е. А и ние даваме дарение и България
ни дава, малко – много... Да знаеш да зимаш, ама... Сега, Метохо, секи
кой ке напраи една стая, ке му напишем името. Е, сега, никой не плате
пари, оттамо, само от България са, от Пловдив почна, Бачкие манастир е...
Борис нали е митрополит там. Той ни прати две пъти по десет иляди лева,
на стаята ке му напишем. Аз ке напрая, музея ке го напрая... От Пловдив
„Ротари клуб“ искат да напраят една стая... Чешмата напраихме. Една
чешма има там... На България аз иляда деветстотин и деветдесета година
отиам, только неща ми даваа, аз нищо. Ей какво, една къща имаме там, на
Варна, на селото и един магазин на Варна, на Пловдив, не, на Велико
Търново, и една земя, 20 декара на Варна там. Ако исках, можех да
вземам колко неща... Малки неща можехме да купиме, ама... Я, на Гърция
ойдохме, по-добро е. И една къща имаме за летото. Ама те на България
децата не искат да одат.

В.М.: - Къщата е във Варна или на Елена?

В.Л.: - Къщата? Имам един апартамент на Варна и една къща на
Елена имаме.

В.М.: - Елена, курортния комплекс?

В.Л.: - Не, там 7 километра и после едно село има Марин, тамо
имаме една къща и един магазин на Велико Търново – малък е, ама... Ако
искаше, на Варна знаеш ли колко неща можех да имам, ооо! Една фирма
напраих, земи я, за десет иляди долари какви неща даваа, ама яз сега ке
земам, утре-другиден ке имаме разправяне пак со държавата. Ке ни
поискат другите, мойте ... и добре стана така.

В.М.: - А за Димитър Атанасов да те питам... Аз за него прочетох в
сайта на православието.

В.Л.: - А, Димитър, голем масон е. Ако искаш, утре може да се срещнеш. Да та пратам на местото му. Става. Ке говориме по телефоно после. До Руското консулство там, близо е. Да му кажеме, ако е свободен. Може да ти каже приказки ного. Е той е бил в българско училище. Познава повече хора. Ама познава повече хора, ама той забраи за тех. То кой остана? Ние ги знаеме тука. Сега, Аргир ги познава много, имаме една листа там кой кой е, кой не е.

В.М.: - Да, ние я ползвахме вече. Звъняхме на един човек, който е написал книга сега за цариградските българи.

В.Л.: - Секой пише. Един грък беше праил, ама... Той на Америка беше, полицай работеше и сега и той пише, той лекар беше и стана полицай, таен полицай, и сега идва, два месеца остава в Истанбул, пише. Мерак. Аз цел Истанбул го познавам, старио Истанбул, и къщите им знам, на кой беше, кога беше, целио го познавам. Вчера беше, така ми дойде на умо. Станам по-рано и почнам: су кой играм футбол, су кой напраим бокс, и 67 само такиа млекари извадам – наши и не знам, ако и допълнително има. Шейсет и седум души беа. Илядо деветстотин и петдесета беа три-четири иляди, три иляди мож да беа. Сега са петстотин–шестстотин су децата. На мене кога ми каже кмето колко души сте, и аз му викам: иляда. Бехме шестотин, сега станаае иляда. Раждаме... Кога чуят иляда, а иляда – доста хора са. Той си праи сметка, на изборите колко са... Ма можем да му казвам две иляди сме. Мене Атанасов ме пита: ти две иляди откъде ги изваждаш. А аз му викам: ке дойдат да ги броят тея? Бе тебе какво те интересува, я ме остаи! На тия години много еуфория има човека (за Д. Атанасов – В.М.) и главата му работи много добре. Осемдесет и четири годишен е.

В.М.: - Аз гледам тука, всичките хора на осемдесет и кусур години, които срещнахме, всичките с акъла си...

В.Л.: - Да, здрави са.

В.М.: - И работят...

В.Л.: - Ми, да, аз седемдесет и едан годишен съм. И, сполай Господи, до сега едно лекарство не съм пил. Ген, ген. Майка ми деветдесет и четири годишна беше и ми вика: „А я ква кожа имам, твойта същата. Той – кучето, брат ти, не прилича на мене.“

В.М.: - Ама тя и сестра ти е младолика, а брат ти какво, той не е ли? Той и брат ти трябва да е младолик.

В.Л.: - И той е добре, здрав е. Той знаеш ли колко е здрав? Спортист е. 62-годишен е той. Ката седмица спорт праи, ката седмица 25 километра колело отива, ама на работа – оспай го. Дай му да обикаля. На тебе да те земе сега и по цел Истанбул да те води. С рускините се има много. Данс. Имаме един, едно место имаме и горе един етаж, той ката вторник ги носи другарите там, футбол играт и после 4-5 часа данс прават. И жените ги носат там. И цели от 60-годишни по-големи се. Ама е силен на дансинга брат ми. Не може да го стигне никой. И гюбек играе и такое играе.

(Срещата продължава с попълването на анкетните карти – В.М.)